

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 149/19
Luxemburg den 3 december 2019

Dom i mål C-482/17
Tjeckien / parlamentet och rådet

Domstolen ogillar Tjeckiens talan mot direktivet om skärpning av kontrollen av förvärv och innehav av skjutvapen

Detta direktiv kunde giltigen antas med stöd av bestämmelserna i EUF-fördraget om en väl fungerande inre marknad

I domen Tjeckien/parlamentet och rådet (C-482/17), som avkunnades den 3 december 2019, ogillade domstolen talan om ogiltigförklaring av hela eller delar av direktiv 2017/853¹ (nedan kallat det angripna direktivet) genom vilket Europaparlamentet och rådet hade ändrat rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen² (nedan kallat skjutvapensdirektivet). Domstolen fann att de åtgärder som Europaparlamentet och rådet hade vidtagit genom det angripna direktivet inte stred mot principerna om tilldelade befogenheter, proportionalitet, rättssäkerhet, skydd för berättigade förväntningar och icke-diskriminering, vilket Tjeckien hade åberopat till stöd för sin talan.

För att avskaffa gränskontrollerna inom Schengenområdet gjordes genom skjutvapensdirektivet en minimiharmonisering av bestämmelserna om innehav och förvärv av skjutvapen och om överföring av skjutvapen mellan medlemsstaterna. I direktivet föreskrevs för detta ändamål bestämmelser om de villkor under vilka skjutvapen får förvärvas och innehas samtidigt som det föreskrevs att vissa typer av skjutvapen, av skäl hänförliga till allmän säkerhet, skulle förbjudas.

Efter det att vissa terrordåd ägt rum antog Europaparlamentet och rådet år 2017 det angripna direktivet, för att införa strängare bestämmelser om de farligaste skjutvapnen samt deaktiverade och halvautomatiska skjutvapen. Direktivet hade samtidigt till syfte att underlätta den fria rörligheten för vissa vapen genom att införa bland annat bestämmelser om märkning.

Vad gäller automatiska skjutvapen som omvandlats till halvautomatiska skjutvapen, vilka i princip är förbjudna, innehåller det angripna direktivet ett undantag vars tillämpningsvillkor inte uppfylls av något annat land än Schweiz, som är en del av Schengenområdet och på vilket skjutvapensdirektivet är tillämpligt. Det rör sig särskilt om villkoret att det ska finnas ett militärt system som grundar sig på allmän värnplikt och som innebär att militära skjutvapen under de senaste 50 åren har överförts till personer som lämnar armén.

Tjeckien väckte talan vid domstolen om ogiltigförklaring av hela eller delar av det angripna direktivet. Tjeckien stöddes i detta mål av Ungern och Polen, medan Europaparlamentet och rådet stöddes av Frankrike och Europeiska kommissionen.

Vad gäller det påstådda åsidosättandet av principen om tilldelade befogenheter erinrade domstolen för det första om att unionslagstiftaren, även när en rättsakt som antagits med stöd av artikel 114 FEUF, såsom direktiv 91/477, redan har undanröjt alla handelshinder på det område som harmoniseras genom rättsakten, måste ha möjlighet att med stöd av denna bestämmelse anpassa rättsakten till alla förändringar av omständigheterna, med beaktande av unionslagstiftarens uppgift att säkerställa skyddet av de allmänna intressen som erkänns i

¹ Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2017/853 av den 17 maj 2017 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (EUT L 137, 2017, s. 22).

² Rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen (EGT L 256, 1991, s. 51; svensk specialutgåva, område 15, volym 10, s. 145).

fördragen. Till dessa allmänna intressen hör bekämpandet av internationell terrorism och grov brottslighet samt upprätthållandet av den allmänna säkerheten.

Vad därefter gäller bestämmelser som ändrar befintliga bestämmelser, erinrade domstolen om att man vid fastställandet av den rättsliga grunden för ändringsbestämmelserna ska beakta de befintliga bestämmelser som ändras, och särskilt deras syfte och innehåll. En isolerad prövning av en ändringsrättsakt skulle nämligen riskera att leda till det paradoxala resultatet att denna rättsakt inte skulle kunna antas med stöd av artikel 114 FEUF, trots att det skulle vara möjligt för unionslagstiftaren att uppnå samma normativa resultat genom att upphäva den ursprungliga rättsakten och göra en fullständig omarbetning av denna i en ny rättsakt som antas med stöd av denna bestämmelse. Domstolen konstaterade därför att den korrekta rättsliga grunden för det angripna direktivet skulle fastställas med beaktande av både det sammanhang som utgörs av direktiv 91/477 och de bestämmelser som följer av de ändringar som gjorts i detta genom det angripna direktivet.

Efter en jämförelse av syftet med och innehållet i direktiv 91/477 och i det angripna direktivet konstaterade domstolen slutligen att de båda direktiven syftar till att tillnärma medlemsstaternas bestämmelser om fri rörlighet för skjutvapen för civilt bruk, samtidigt som denna frihet begränsas av säkerhetsgarantier som är anpassade till dessa varors beskaffenhet, och att det angripna direktivet i detta hänseende begränsar sig till att justera den balans mellan dessa båda syften som etablerats genom direktiv 91/477, för att anpassa den till de förändrade omständigheterna.

Domstolen erinrade härvid om att harmoniseringen av olika säkerhetsaspekter beträffande varor är en väsentlig åtgärd för att säkerställa att den inre marknaden fungerar väl, eftersom skillnader i lagstiftningen på detta område kan ge upphov till handelshinder. Det som är utmärkande för skjutvapen är att de utgör en fara inte bara för användarna utan även för den breda allmänheten. Domstolen framhöll därför att det framstår som oundgängligt att ta hänsyn till den allmänna säkerheten i samband med antagandet av bestämmelser om förvärv och innehav av sådana varor.

Domstolen fann att unionslagstiftaren under dessa omständigheter inte kunde anses ha överskridit sitt utrymme för skönsmässig bedömning enligt artikel 114 FEUF genom att anta det angripna direktivet med stöd av denna bestämmelse.

Vad gäller det påstådda åsidosättandet av proportionalitetsprincipen, prövade domstolen huruvida det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning³ formellt krävde att kommissionen skulle göra en konsekvensbedömning av de åtgärder som var avsedda att införas genom det angripna direktivet, för att kunna bedöma huruvida dessa åtgärder var proportionerliga. Domstolen påpekade i detta sammanhang att utarbetandet av konsekvensbedömningar utgör ett steg i lagstiftningsprocessen som i allmänhet ska genomföras när ett lagstiftningsinitiativ kan få betydande ekonomiska, miljömässiga eller sociala konsekvenser. Av ordalydelsen i det interinstitutionella avtalet kan emellertid inte utläsas att det finns en skyldighet att under alla omständigheter göra en konsekvensbedömning.

Underlåtenheten att göra en konsekvensbedömning kan således inte anses utgöra ett åsidosättande av proportionalitetsprincipen när unionslagstiftaren befinner sig i en särskild situation som gör det nödvändigt att göra avkall på en sådan bedömning, under förutsättning att denne förfogar över tillräckliga uppgifter för att kunna bedöma huruvida de tilltänkta åtgärderna är proportionerliga.

Domstolen konstaterade därefter i domen att unionslagstiftaren hade tillgång till ett stort antal analyser och rekommendationer, vilka berörde alla de frågor som Tjeckien hade tagit upp, och att de kritiserade åtgärderna, i motsats till vad denna medlemsstat påstått, utifrån de nämnda analyserna och rekommendationerna inte framstod som uppenbart olämpliga i förhållande till målen att säkerställa unionsmedborgarnas säkerhet respektive att främja en väl fungerande inre marknad för skjutvapen för civilt bruk.

³ Interinstitutionellt avtal mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om bättre lagstiftning av den 13 april 2016 (EUT L 123, 2016, s. 1).

Domstolen fann därför att unionsinstitutionerna i förevarande fall inte hade överskridit det stora utrymme för skönsmässig bedömning som de förfogar över när de har att göra komplicerade bedömningar av politisk, ekonomisk eller social karaktär. Domstolen avfärdade slutligen de argument som Tjeckien mer specifikt hade anfört beträffande vissa bestämmelser i det angripna direktivet, vilka denna medlemsstat ansåg vara oförenliga med principerna om proportionalitet, rättssäkerhet och skydd för berättigade förväntningar hos vissa ägare eller innehavare av vapen som potentiellt skulle kunna omfattas av strängare bestämmelser till följd av det angripna direktivet samt, slutligen, principen om icke-diskriminering.

Vad gäller sistnämnda princip konstaterade domstolen att det undantag som Schweiz omfattas av innebär ett beaktande av både detta lands kultur och traditioner och den omständigheten att det, på grund av dessa traditioner, har erfarenhet av och påvisad förmåga att spåra och övervaka de berörda personerna och vapnen, varför det kan antas att de mål avseende allmän säkerhet som eftersträvas med det angripna direktivet kommer att uppnås trots detta undantag. Då ingen medlemsstat i Europeiska unionen förefaller befinna sig i en situation som kan jämföras med den som Schweiz befinner sig i, föreligger det inte någon diskriminering.

PÅPEKANDE: Syftet med talan om ogiltigförklaring är att rättsakter som har antagits av unionens institutioner och som strider mot unionsrätten ska ogiltigförklaras. Medlemsstaterna, de europeiska institutionerna och de enskilda får, på vissa villkor, väcka talan om ogiltigförklaring vid domstolen eller tribunalen. Om talan är välgrundad ska rättsakten ogiltigförklaras. Den berörda institutionen måste fylla det rättsliga tomrum som kan uppkomma till följd av att rättsakten ogiltigförklaras.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106